

Förvaltningsplan för stora rovdjur i Södermanlands län 2021-2025

Förvaltningsplan för stora rovdjur i Södermanlands län 2021-2025

Titel: Förvaltningsplan för stora rovdjur i Södermanlands län 2021-2025
Utgiven av: Länsstyrelsen i Södermanlands län
Utgivningsår: 2021
Foto: Omslaget av Länsstyrelsen, 2021

Diariennr: 218-4885-2020
Rapportnummer: 2021:14
ISSN: 1400-0792
Layout: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Rapporten finns på: www.lansstyrelsen.se/sodermanland/publikationer
Eller kan beställas hos
Länsstyrelsen i Södermanlands län
611 86 Nyköping
Tel: 010-223 40 00

Förord

Förvaltningsplanen är ett policydokument för rovdjursförvaltningen i Södermanlands län och ska vara vägledande mellan åren 2021–2025. Om behov uppstår kan förvaltningsplanen revideras innan periodens slut.

Målet med den nationella rovdjursförvaltningen är att de stora rovdjuren (björn, varg, lo, järv och kungsörn) ska bevaras i den svenska faunan i sina naturliga utbredningsområden. Spridningen ska ske i en takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter, samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Syftet med förvaltningsplanen är att skapa en förutsägbar regional förvaltning med mål för rovdjursbestånden samt strategier, riktlinjer, åtgärder och rutiner för rovdjursförvaltningen. Planen beskriver de förvaltningsinsatser som behövs för att Södermanlands län ska kunna ta sin del av det gemensamma ansvaret, det vill säga att bidra till att de berörda arterna upprätthåller eller uppnår en gynnsam bevarandestatus i Sverige samtidigt som

konflikter med näringar och andra intressen kan minimeras i länet och i Sverige. Enligt rådande rovdjurspolitik ska rovdjursförvaltningen ske genom en adaptiv förvaltning. Det innebär en flexibel förvaltning som möjliggör löpande anpassningar vid ny kunskap.

Enligt 7 § förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, ska en rovdjursförvaltningsplan för länet upprättas av Länsstyrelsen.

Förvaltningsplanen ska prövas för godkännande av länets viltförvaltningsdelegation i enlighet med 4 § förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer. Enligt 6 § Naturvårdsverkets föreskrifter (2014:22) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, ska förvaltningsplanen gälla i högst sex år och beskriva målsättning och riktlinjer för länsstyrelsens förvaltningsarbete. I arbetet med att beskriva målsättningar i rovdjursförvaltningsplanen ska länsstyrelsen beakta den nationella förvaltningsplanen för respektive art.

Förvaltningsplanen har fastställts av länets viltförvaltningsdelegation den 9 december 2020.

Innehållsförteckning

Förord	4
Innehållsförteckning	5
1. Inledning	7
1.1 Syfte	7
1.2 Målgrupp	7
1.3 Definitioner av begrepp samt beslutande nivåer och mål	7
2. Förvaltningens organisation	10
2.1 Rovdjursförvaltningsområde	10
2.2 Länsstyrelsen	10
2.3 Viltförvaltningsdelegationen	11
2.4 Samverkansrådet	11
2.5 Naturvårdsverket	11
3. Rovdjur i Södermanlands län	12
3.1 Förekomst och utveckling	12
3.1.1 Lodjur	12
3.1.2 Varg	13
3.1.3 Kungsörn	14
3.2 Döda rovdjur	14
4. Rovdjur och tamdjur	16
4.0.1 Skador på hund	18
4.0.2 Förebyggande åtgärder	18
5. Mål för rovdjursförvaltningen i Södermanlands län	19
5.1 Delmål 1, Uppnä och bibehålla gynnsam bevarandestatus	19
5.1.1 Populationsmål lodjur i Södermanland	20
5.1.2 Populationsmål varg i Södermanland	20
5.1.3 Uppföljning	20
5.2 Delmål 2, Minskade skador	20
5.2.1 Mål för viltskador	20
5.2.2 Uppföljning	20
5.3 Delmål 3, Ökat förtroende för förvaltningen	20
5.3.1 Mål för att öka förtroendet för förvaltningen	20
5.3.2 Uppföljning	21
5.4 Delmål 4, Ingen illegal jakt	21
5.4.1 Mål för arbete mot illegal jakt och störning	21
5.4.2 Uppföljning	21
6. Åtgärder för att nå målen	22
6.1 Inventering (delmål 1)	22

6.2 Licensjakt och skydds jakt (delmål 2 och 3)	22
6.2.1 Licensjakt	22
6.2.2 Skydds jakt	23
6.2.3 Skydds jakt enligt 28 § jaktförordningen	23
6.3 Hänsyn till kungsörn vid prövning (delmål 1)	23
6.4 Viltskador och förebyggande åtgärder (delmål 2 och 3)	24
6.4.1 Besiktning av skador	24
6.4.2 Bidrag till skadeförebyggande åtgärder	24
6.4.3 Sms-tjänst för rovdjursinformation	24
6.4.4 Ersättning vid rovdjursangrepp	24
6.4.5 Hantering av rovdjur nära människor och bebyggelse	25
6.5 Information och kommunikation (delmål 3)	25
6.6 Arbete mot illegal jakt (delmål 4)	25
Bilaga 1: Lagar och regler i rovdjursförvaltningen	26
Bilaga 2: Dokument och länkar	28
Bilaga 3. Övergripande riktlinjer för rovdjursförvaltning i södra rovdjursförvaltningsområdet	30
Bilaga 4. Förslag till kommunikationspolicy för rovdjursfrågor i Södra rovdjursförvaltningsområdet 2014 – 2017	41

1. Inledning

Det övergripande målet för den svenska rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska bevaras i den svenska faunan och sprida sig i sina naturliga utbredningsområden, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomiska hänsyn tas. Det övergripande målet har delats upp i fyra delmål:

- Uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus
- Minskade skador
- Ökat förtroende för förvaltningen
- Ingen illegal jakt

I denna förvaltningsplan beskrivs hur de politiska målen om en gynnsam bevarandestatus och långsiktigt livskraftiga rovdjursstammar ska uppnås på regional nivå. Med rovdjur avses i denna förvaltningsplan i första hand lodjur, kungsörn och varg. Björn och järv omfattas också av samma lagstiftning och regler men förekommer inte i Södermanlands län och berörs inte av planen.

Förvaltningsplanen ska enligt förordningen om viltförvaltningsdelegation (2009:1474) godkännas av länets viltförvaltningsdelegation. Planen ska gälla under perioden 2021–2025. Förändras förutsättningarna för förvaltningen bör dock planen revideras tidigare.

1.1 Syfte

Planens syfte är att vara ett verktyg för den regionala förvaltningen av stora rovdjur. Planen ska ge förutsättningar för en förutsägbar förvaltning med tydliga mål och riktlinjer samt åtgärder för hur målen ska uppfyllas. Tillsammans med öppenhet och dialog kring den regionala förvaltningens mål och strategier kan även de konflikter och motsättningar som finns i synen på de stora rovdjuren förebyggas och minskas. Syftet är också att översiktligt beskriva rovdjursförekomsten och rovdjursförvaltningen i länet.

1.2 Målgrupp

Förvaltningsplanen ska användas av förvaltande myndigheter som ett verktyg i den löpande förvaltningen. Målgruppen är i första hand länsstyrelsens tjänstemän, viltförvaltningsdelegationen och berörda intresseorganisationer. Planen är också till för länets invånare som en källa till information.

1.3 Definitioner av begrepp samt beslutande nivåer och mål

Övergripande riktlinjer beslutas av viltförvaltningsdelegationen och anger inriktningen för olika delar av den regionala

rovdjursförvaltningen.

Gynnsam bevarandestatus
beskriver vilka förutsättningar
Bevarandestatusen anses
gynnsam när:

1. den berörda artens
populationsutveckling visar
att arten på lång sikt kommer
att förbli en livskraftig del av
dess livsmiljö,
2. artens naturliga
utbredningsområde varken
minskar eller sannolikt
kommer att minska inom en
överskådlig framtid och
3. det finns, och sannolikt
kommer att fortsätta att
finnas, en tillräckligt stor
livsmiljö för att artens
populationer ska bibehållas
på lång sikt.

Bedömningen av gynnsam

på nationell nivå som krävs för
att en art ska kunna fortleva på
lång sikt.

bevarandestatus ska göras på
vetenskapliga grunder.
Riksdagen har angett ett
referensintervall för gynnsam
bevarandestatus hos de stora
rovdjuren i Sverige.
Naturvårdsverket har därefter
fastställt exakta referensvärden
för rovdjurspopulationernas
minsta storlek.

Referensvärdena i tabell 1
anger den lägsta nivån för att
arterna ska ha gynnsam
bevarandestatus. Referensvärdet
och bevarandestatusen fastställs
på nationell nivå av
Naturvårdsverket och ska
rapporteras till EU vart 6:e år
enligt EU:s art- och
habitatdirektiv.

**Tabell 1. Nationella referensvärden och aktuell förekomst av lo, varg
och kungsörn i Sverige och det södra rovdjursförvaltningsområdet**

	Lodjur	Varg	Kungsörn
Nationellt referensvärde	870	300	150 lyckade häckningar
Förekomst 2019–20, Sverige	Ca 1118	Ca 365	166 (2018) lyckade häckningar
Förekomst 2019–2020, Södra förvaltningsomr ådet	Ca 203 (37 familjegru pper)	Ca 25 (2.5 föryngringar)	36 (2018) lyckade häckningar

Miniminivå är ett mått på det
minsta antalet föryngringar av
en viss art som ska finnas inom
ett län. Miniminivåerna innebär
en regional fördelning av de
nationella referensvärdena.
Summan av miniminivåerna för

alla län motsvarar som minst de
nationella referensvärdena för
arterna. Naturvårdsverket fattar
beslut om att fastställa
miniminivåer för respektive län
och förvaltningsområde efter
förslag från samverkansråden

(se tabell 2). Innan samverkansråden lämnar förslag har dessa prövats för godkännande i respektive läns

viltförvaltningsdelegation. Beslut om nya miniminivåer fattas minst var femte år.

Tabell 2. Fastställda miniminivåer för lodjur och varg i södra rovdjursförvaltningsområdet (gäller tom 7 mars 2024).

Län	Miniminivåer lodjur	Miniminivåer varg
Södermanland	3	0,5
Östergötland	4,5	-
Jönköping	3,5	-
Kronoberg	4	-
Kalmar	4	-
Gotland	-	-
Blekinge	2	-
Skåne	3	-
Halland	3	-
Summa	27	0,5

Förvaltningsmål är det antal av en rovdjursart som förvaltningen har som mål att uppnå och upprätthålla i länet. Antalet kan anges med olika variabler beroende på den art som avses, såsom antalet familjegrupper, häckningar, revir etc. Förvaltningsmål kan variera i storlek beroende på lokala förutsättningar men måste vara högre än miniminivån. Variationer mellan år i hur många ungar som föds och dödlighet i trafiken samt andra slumpmässiga faktorer påverkar hur många djur som finns i ett område. Därmed behöver det finnas en marginal så att

miniminivån inte riskerar att underskridas vid eventuell licensjakt. Licensjakt efter stora rovdjur kan bli aktuellt efter att förvaltningsmålet är nått. Att förvaltningsmålet har uppnåtts innebär dock inte något krav att beslut om jakt måste fattas. Förvaltningsmålet beslutas av länsstyrelsen tillsammans med viltförvaltningsdelegation i länet. För Södermanlands län är förvaltningsmålet för lodjur beslutat till 4 årliga föryngringar. Förvaltningsmål för varg är inte beslutat.

2. Förvaltningens organisation

Nedan beskrivs rovdjursförvaltningens organisation. Den lagstiftning som ligger till grund för förvaltningen och som i detalj beskriver de olika ansvarsområdena hittas i bilaga 1.

2.1 Rovdjursförvaltningsområde

Sverige är uppdelat i tre rovdjursförvaltningsområden: södra, mellersta och norra. Gränsdragningen för de tre områdena baseras på områden för renskötsel (norra), vargstammens största reproduktionsområde (mellersta) och det huvudsakliga expansionsområdet för lodjur (södra), se figur 1.

Det södra rovdjursförvaltningsområdet består av nio län varav ett län, Gotlands län, endast berörs av kungsörn. De övriga länen är: Södermanland, Östergötland, Kalmar, Jönköping, Kronoberg, Halland, Blekinge och Skåne län. Dessa län omfattas främst av arterna lodjur, varg och kungsörn.

Figur 1. Landets tre rovdjursförvaltningsområden

2.2 Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ansvar för förvaltningen av varg, björn, lo, järv och kungsörn i länet. I Södermanlands län innebär det en kontinuerlig förvaltning av lo, varg och kungsörn, samt järv och björn när de förekommer i länet.

Förvaltningsarbetet innebär årlig inventering av lo föryngringar och vargrevir samt inventering av kungsörnsrevir och häckningsframgång. Ytterligare en viktig del är spridning av information om rovdjur, inventering och förvaltning, vilket genomförs genom till exempel webb, nyhetsbrev, utställningar, föredrag och mediakontakter. Länsstyrelsen handlägger även ansökningar om ersättningar för viltskador orsakade av stora rovdjur samt ger bidrag till åtgärder för att förebygga sådana skador. I de fall där enskilda rovdjur gör upprepade

angrepp på tamboskap kan länsstyrelsen fatta beslut om skyddsjakt på skadegörande individer. Länsstyrelsen beslutar också om licensjakt efter lodjur när stammens storlek bekräftats vara stor nog att tåla viss beskattning utan risk att hamna under miniminivån.

Rovdjursförvaltningen finansieras med medel från Naturvårdsverket, Landsbygdsprogrammets medel för rovdjursstängsel, samt länsstyrelsens förvaltningsanslag.

2.3 Viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen är en del i den regionala viltförvaltningen. Delegationen beslutar om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen i länet, gällande till exempel skötseln av älgstammen, licensjakt och skyddsjakt, samt prövar godkännande av förslag på regionala miniminivåer för rovdjur.

Viltförvaltningsdelegationen består av politiska företrädare, och representanter för Polismyndigheten, jakt- och viltvårdsintresset, naturvårdsintresset, friluftsinintresset, ägare och brukare av jordbruksmark, lokalt näringsliv och turism, skogsnäringen och yrkesfisket.

2.4 Samverkansrådet

Samverkansrådet utgörs av landshövdingarna i respektive län inom ett rovdjursförvaltningsområde. Samverkansrådet samordnar arbetet mellan länsstyrelserna i frågor som rör flera län. Frågor till rådet bereds av en grupp

rovdjurshandläggare från de olika länsstyrelserna i förvaltningsområdet. Besluten som fattas av samverkansrådet är rådgivande för de berörda länens viltförvaltningsdelegationer.

2.5 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har regeringens uppdrag att arbeta med övergripande frågor inom rovdjursförvaltningen. Naturvårdsverket ansvarar bland annat för att:

- Besluta om föreskrifter som rör rovdjur till exempel inventeringar och ersättning för skador som orsakats av vilt
- Fastställa miniminivåer för antalet rovdjur i varje rovdjursförvaltningsområde och län
- Fastställa inventeringsresultat
- Skriva nationella förvaltningsplaner för rovdjuren
- Delegera beslutsrätten till länsstyrelserna om att få fatta beslut om skyddsjakt och licensjakt
- Följa länsstyrelsernas arbete på regional nivå
- Fördela medel till länsstyrelserna för bland annat rovdjursinventering, informationsinsatser och viltskador
- Ge vägledning och information
- Fördela medel till viltforskning

3. Rovdjur i Södermanlands län

3.1 Förekomst och utveckling

3.1.1 Lodjur

Tillfällig förekomst av lodjur finns i hela länet men i vissa områden är stammen tätare. Den tätare förekomsten hittas där föryngringarna finns. I övriga delar av länet finns lodjur som antingen har ett hemområde eller unga lodjur som vandrar. Lodjursföryngringarna som hittades vid den senaste inventeringen (2019/2020) visas

i figur 2. Föryngringar förekommer helt i länet eller på gränsen till ett annat län, därav kan det stå en halvföryngring i statistiken. Uppdaterad information finns på naturvårdsverkets hemsida. För att uppskatta antalet lodjur multipliceras antalet föryngringar med en omräkningsfaktor som i södra förvaltningsområdet är 5,48.

Figur 2. Lodjurföryngringarnas (under inventeringen 2019/2020). De blå cirkarna visar ungefärliga placeringar i länet.

Lodjursstammen i Södermanlands län har varit konstant med 1–3 föryngringar under en längre tid, se figur 3.

Sett till hela det södra

rovdjursförvaltningsområdet (figur 3) kan man se en tydlig ökning av antalet lodjursföryngringar (hona med unge eller ungar).

Figur 3. Antal lodjursföryngringar i Södermanlands län respektive södra rovdjursförvaltningsområdet.

3.1.2 Varg

Södermanland är ett län där det finns stationära vargar. I reviren är länets vargpopulation tätast, i övriga delar av länet kan det finnas vargar som ännu inte etablerat revir. Under vintern 2019/2020 konstaterades att Södermanland har 1,5 revir med föryngring av varg. Detta i de tidigare etablerade reviren Sjunda- (revir som delas med Stockholms län) och Ärlareviret, (se figur 4).

2017 etablerade sig en stationär vargtik i det område som idag kallas Ärlareviret. Hon fick

tillsammans med en varghane år 2019 en första kull med valpar.

Sjundareviret har varit etablerat många år. Ett nytt revirmarkerande par finns i reviret och den nya tiken fick en första kull valpar 2019. Detta revir sträcker sig över länsgränsen mellan Stockholm och Södermanlands län, se figur 4.

För att uppskatta antalet vargar multipliceras antalet föryngringar med en omräkningsfaktor som är 10.

Figur 4. Vargrevir (inventeringen 2019/2020). De blå cirkelarna visar ungefärliga placeringar i länet. Vargarna rör sig även utanför cirkelarna och reviren kan variera från år till år.

3.1.3 Kungsörn

Under vissa år har länsstyrelsen år genomfört riktade kungsörnsinventeringar med hjälp av en fågelförening i Södermanland i syfte att klargöra örnens status i länet. Kungsörnar har påträffats men inget revir har konstaterats.

3.2 Döda rovdjur

I de fall döda rovdjur påträffas,

rapporteras det till Polismyndigheten, djuren transporteras till Statens veterinärmedicinska anstalt för obduktion. Syftet är att djuren ska ingå i inventeringen men också för att fastställa dödsorsak, djurets kön, ålder och allmänna hälsostatus. Obduktion är en viktig del i förundersökningsprocessen när rovdjur misstänks dödas illegalt.

Figur 5. Kända döda rovdjur i Södermanland från 2018

Art	Dödsorsak	Datum	Ålder	Kön	Kommun
Lodjur	Okänt	2021.02.01	Okänt	Okänt	Nyköping
Lodjur	Trafik	2020.06.26	Vuxen	Hane	Strängnäs
Varg	Okänt	2020.06.26	Vuxen	Okänt	Gnesta
Lodjur	Tåg	2020.05.08	Vuxen	Okänt	Gnesta
Lodjur	Trafik	2020.01.03	Unge	Hona	Strängnäs
Varg	Trafik	2019.09.09	Unge	Hona	Flen
Lodjur	Okänt	2018.05.14	Vuxen	Hane	Eskilstuna
Varg	Skyddsjakt	2018.04.14	Vuxen	Hane	Gnesta
Lodjur	Sjukdom	2018.03.02	Vuxen	Hane	Strängnäs

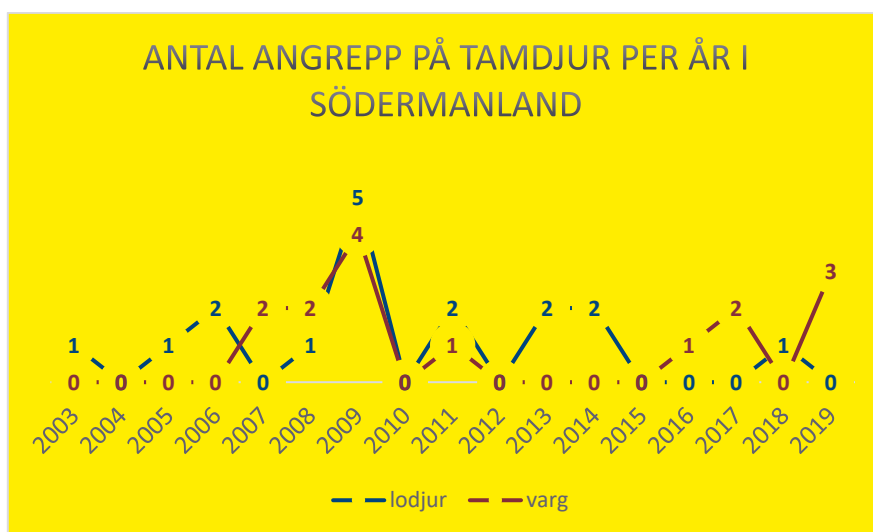
4. Rovdjur och tamdjur

Södermanlands län har en stor variation av naturtyper med höga naturvärden där vissa kräver ett tamdjursbete för att bevaras. Tillsammans bidrar därmed djurhållarna i länet till att värdena behålls genom att naturbetesmarker hålls öppna. I länet finns ca 28 400 får (varav hälften lamm) fördelat på 346 besättningar (2016). Se

hänvisning i bilaga 2 för ”Jordbruksstatistisk sammanställning 2018” från SCB.

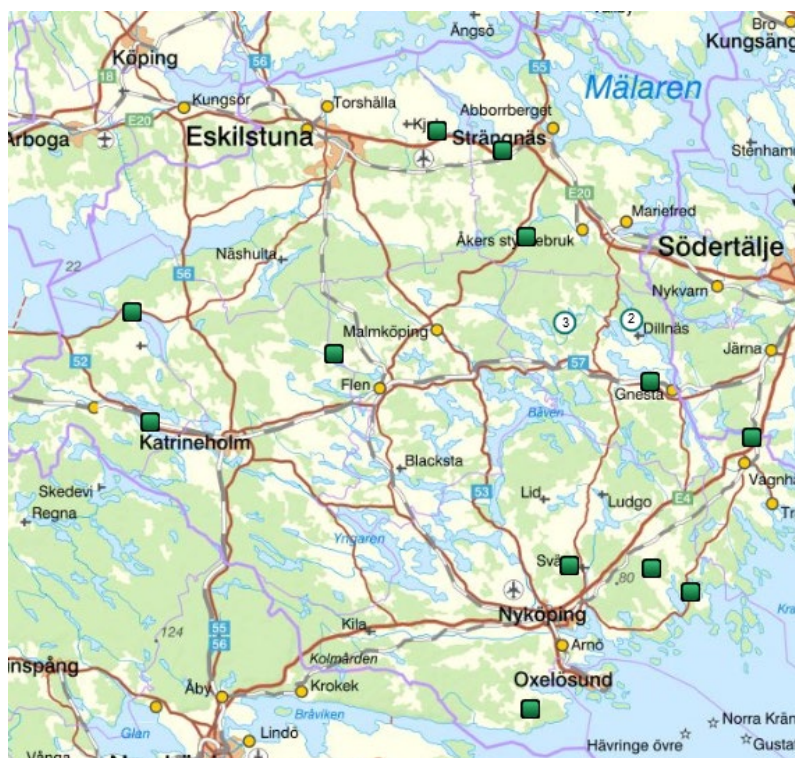
Angrepp av järv, björn och kungsörn är mycket ovanliga i Södermanland. Inget angrepp från dessa arter har kvalitetssäkrats från år 2000 till 2020.

Figur 6. Antal angrepp på tamdjur av varg och lo år 2003- 2019.
Angripna får är vanligast men även ett angrepp på en kviga och ett angrepp på hund finns med i statistiken.

Figur 7 och 8 visar var i länet angreppen har skett.

Figur 7. Lodjurangreppens spridning i länet 2000–2019. En grön markering betyder ett angrepp. En grön ring med siffra i, beskriver antalet angrepp i området om det är fler än ett.

Figur 8. Vargangreppens spridning i länet 2000–2019. En röd markering betyder ett angrepp. En röd ring med siffra i, beskriver antalet angrepp i området om det är fler än ett.

4.0.1 Skador på hund

Ett dokumenterat angreppet skedde 2011 av en varg.

4.0.2 Förebyggande åtgärder

För att minska risken för skador på tamboskap och hundar orsakade av stora rovdjur ska i första hand skadeförebyggande åtgärder vidtas. Bidrag till

permanenta förebyggande åtgärder som tex rovdjursavvisande stängsel, skyddsväst till jakthundar och boskapsvaktande hundar kan sökas hos länsstyrelsen. Bidrag betalas ut antingen via landsbygdsprogrammet eller via viltskademedel som årligen tilldelas länsstyrelsens från Naturvårdsverket.

5. Mål för rovdjursförvaltningen i Södermanlands län

Det nationella och övergripande målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus samtidigt som tamdjurshållning

inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

För att tydliggöra hur det övergripande målet ska uppnås har det delats upp i fyra delmål:

- att uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus,
- minska skador orsakade av stora rovdjur,
- öka förtroendet för förvaltningen,
- samt motverka den illegala jakten.

Nedan presenteras den regionala tillämpningen av dessa delmål.

5.1 Delmål 1, Uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus

Rovdjursförvaltningen i Södermanlands län ska bidra till att gynnsam bevarandestatus upprätthålls i länet för lodjur, kungsörn och varg.

Sverige har enligt art-/habitatdirektivet förbundit sig till att lodjur, varg, björn och järv ska ha en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Den

gynnsamma bevarandestatusen ska enligt den svenska rovdjurspolitiken (2013/14: MJU7) upprätthållas inom arternas naturliga utbredningsområden i Sverige. Södermanlands län är utpekad som en del av de naturliga utbredningsområdena för lodjur, kungsörn och varg.

Lodjur och varg är de rovdjursarter i Södermanlands län som har en fastlagd miniminivå. Lodjur är den enda art för vilken det även finns ett förvaltningsmål. Miniminivån för lodjur i Södermanlands län är 3 årliga föryngringar (NV-01525-18, gäller till och med 7 mars 2024).

När miniminivån för det södra rovdjursförvaltningsområdet är uppnått kan Naturvårdsverket delegera rätten att fatta beslut om licensjakt till länsstyrelserna inom förvaltningsområdet (se bilaga 2). Detta har också skett de senaste åren. År 2019 meddelade Kalmar län och Jönköpings län beslut om licensjakt efter lo för första gången och år 2020 även Östergötlands län. Enligt de regionala riktlinjerna för rovdjursförvaltning kan

licensjakt efter lodjur beslutas efter att förvaltningsmålet har nåtts för att inte riskera att underskrida miniminivån. Inför ett beslut måste en sammanvägning göras av den aktuella kunskapen om antal lodjur i länet, känd dödlighet, det aktuella viltskadeläget, påverkan på annat vilt med mera.

Södermanlands län har många angränsande län att ta hänsyn till då förekomst och möjlighet till beslut om licensjakt beaktas.

5.1.1 Populationsmål lodjur i Södermanland

- Miniminivå: 3 årliga föryngringar
- Förvaltningsmål: 4 årliga lodjursföryngringar

5.1.2 Populationsmål varg i Södermanland

- Miniminivå: 0,5 årliga föryngringar
- Förvaltningsmål: Ej fastställt

5.1.3 Uppföljning

- Målen följs upp årligen genom inventering av antalet föryngringar av lo och varg. Även antal djur som fälls vid eventuell jakt och döda djur som hittas, till exempel trafikdödade djur ingår i inventering.

5.2 Delmål 2, Minskade skador

Skador på tamdjur ska inte vara så omfattande att tamdjurshållning påtagligt försvåras eller omöjliggörs.

5.2.1 Mål för viltskador

- Antalet viltskador varierar över tid, men målet är att de i genomsnitt inte ska öka i förhållande till rovdjursförekomst.
- Länsstyrelsen ska uppmuntra och stödja fortsatt användande av skadeförebyggande åtgärder.

5.2.2 Uppföljning

- Uppföljning ska göras årligen av antalet skador på tamdjur och trenden för antal angrepp/år över tid. En sammanställning görs årligen och vid planperiodens slut.

5.3 Delmål 3, Ökat förtroende för förvaltningen

Länsstyrelsen ska arbeta för samexistens mellan människor och rovdjur. För att det ska fungera krävs att människor känner förtroende för rovdjursförvaltningen. Öppenhet, tydlighet och förutsägbarhet från förvaltande myndigheter ökar förtroendet för myndigheternas arbete.

5.3.1 Mål för att öka förtroendet för förvaltningen

- Invånarna i Södermanlands län känner förtroende för hur rovdjur förvaltas i länet och att länsstyrelsen förmedlar saklig och korrekt information om rovdjur.
- Länsstyrelsen ska följa de regionala riktlinjer som tagits fram inom det södra rovdjursförvaltningsområde för att öka tydlighet

och förutsägbarhet.

- Det ska finnas en aktuell plan för hur länsstyrelsen på bästa sätt informerar och kommunicerar kring rovdjur.

5.3.2 Uppföljning

- Undersökningar av attityder till rovdjur och förvaltande myndigheter görs regelbundet. Med dessa kan utvecklingen av attityder och förtroende för rovdjursförvaltningen följas i stort.
- Regionalt bör specifika informations- och kommunikationsinsatser följas upp för att bedöma om de leder till ökat förtroende för rovdjursförvaltningen.

5.4 Delmål 4, Ingen illegal jakt

Illegal jakt kan påverka populationsutvecklingen och även artens möjligheter till

spridning. Länsstyrelsen ska förebygga illegal jakt genom samverkan med Polis- och Åklagarmyndigheten, samt intresseorganisationer.

5.4.1 Mål för arbete mot illegal jakt och störning

- Illegal jakt på rovdjur ska inte förekomma.
- Medveten störning av kungsörn, varg och lo under häckning och ungvårdningsperioden ska inte förekomma.

5.4.2 Uppföljning

- Uppföljning bör ske årligen av antal anmälda brott till Polismyndigheten och påbörjade utredningar samt trender över tid.

6. Åtgärder för att nå målen

6.1 Inventering (delmål 1)

En grundläggande förutsättning för en bra förvaltning är kunskap om de befintliga populationerna. Inventeringarna utgör underlag för bedömning om arternas status i förhållande till miniminivåer, förvaltningsmål och gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har, enligt förordning om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (2009:1263), ansvaret för inventeringar av rovdjur i länet.

Varje år inventeras varg, lodjur och kungsörn med avseende på föryngringar respektive häckningar och revir.

Observationer av andra rovdjur (björn och järv) dokumenteras om möjligt.

Mer detaljerad information om hur rovdjursinventering går till hitta i Naturvårdsverkets faktablad och inventeringsinstruktioner. Länk finns i bilaga 2.

6.2 Licensjakt och skyddsjakt (delmål 2 och 3)

Varg, lodjur och flera andra arter är strikt skyddade enligt art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). Undantag från det

strikt skyddet kan endast medges av skäl som finns i 23 a respektive 23 c §§ jaktförordningen.

Länsstyrelserna inom det södra rovdjursförvaltningsområdet har gemensamma riktlinjer för rovdjursförvaltning där förutsättningar för bland annat licensjakt och skyddsjakt beskrivs. Se bilaga 3.

6.2.1 Licensjakt

Licensjakt är ett viktigt verktyg för förvaltningen och innebär att begränsad jakt i vissa fall kan tillåtas enligt 23 c § jaktförordningen. Syftet med licensjakten kan bland annat vara att minska koncentrationen av en rovdjursart i ett område för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna och förbättra möjligheterna för tamdjurshållning. Naturvårdsverket får besluta om licensjakt och länsstyrelserna får fatta beslut om sådan jakt efter delegation.

Licensjakt kan bara beslutas om det inte finns någon annan lämplig lösning på det problem man vill lösa med jakten och under förutsättning att licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Jakten måste ske under strikt kontrollerade former och i begränsad mängd.

För att Naturvårdsverket ska kunna delegera rätten till länsstyrelsen att besluta om licensjakt ska miniminivån för det södra rovdjursförvaltningsområde ha uppnåtts (27 årliga lodjursföryngringar).

För att jakt ska bli aktuell inom Södermanlands län ska artens antal överstiga beslutat förvaltningsmål.

6.2.2 Skyddsjakt

Länsstyrelsen får meddela tillstånd till skyddsjakt efter bland annat varg och lodjur om Naturvårdsverket med stöd av 24 a § i jaktförordningen har lämnat över den rätten till länsstyrelsen. Förutsättningen för att länsstyrelsen ska kunna meddela tillstånd till skyddsjakt är att behov föreligger enligt 23 a § i jaktförordningen, samt att det inte finns någon annan lämplig lösning och det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Vid prövning av tillstånd till skyddsjakt gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall utifrån eventuella skadors och olägenheter omfattning och karaktär. Bedömningen beaktar om problemen är återkommande, vilka skadeförebyggande åtgärder som har vidtagits, om det finns ytterligare skadeförebyggande åtgärder att prova samt om det finns någon annan lämplig lösning än skyddsjakt.

Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera en individ som är speciellt skadegörande eller orsakar

allvarliga olägenheter.

Naturvårdsverket har den 1 juli 2020, med stöd av 24 a § jaktförordningen (1987:905), beslutat att överlämna rätten att besluta om skyddsjakt efter lodjur, varg, björn och järv till alla länsstyrelser utom länsstyrelsen på Gotlands län. Delegeringen gäller till och med 30 juni 2023.

Mer detaljerad information om vad som gäller vid skyddsjakt finns i Naturvårdsverkets ”Riktlinjer för beslut om skyddsjakt”. Länk finns i bilaga 2.

6.2.3 Skyddsjakt enligt 28 § jaktförordningen

Enligt 28 § jaktförordningen får en enskild person i en akut situation döda björn, varg, järv eller lodjur om denne bedömer att det krävs för att skydda egna eller andras tamdjur. Rovdjuret får dock bara dödas om angrepp inte kan förhindras genom skrämsel eller annan lämplig metod. Sådana händelser ska anmälas till länsstyrelsen som därefter genomför en besiktning av händelsen.

6.3 Hänsyn till kungsörn vid prövning (delmål 1)

Anläggningar och avverkningar som görs i områden där det finns kungsörn kan få stora negativa konsekvenser för örnarnas möjlighet att lyckas med sin häckning och i förlängningen för örnarnas bevarandestatus. I fall där någon söker tillstånd till att göra en åtgärd som kan påverka en känd kungsörnshäckning måste den myndighet som handlägger

ärendet ta hänsyn till örnarna i prövningen. Det är viktigt att de kunskaper om örnarnas antal och utbredning som kommer fram i inventeringar tillgängliggörs inom länsstyrelsen och mellan myndigheter så att de kan utgöra underlag för bedömning i denna typ av ärenden.

6.4 Viltskador och förebyggande åtgärder (delmål 2 och 3)

Antalet viltskador begränsas genom effektiva akutåtgärder, permanenta förebyggande åtgärder, ändamålsenliga skyddsjakter samt ökad kompetens kring viltskador bland djurägare och andra. Konsekvenserna för djurägare av viltskador minimeras genom snabb besiktning, tillhandahållande av akutåtgärder, samt snabb handläggning avseende ersättning och eventuell skyddsjakt.

6.4.1 Besiktning av skador

Alla skador som misstänks vara orsakade av stora rovdjur ska anmälas till länsstyrelsen för rätt till ersättning och hjälp med akutåtgärder. Skadan besiktas av länsstyrelsens besiktningspersoner. I besiktningspersonalens uppdrag ingår även att ge rådgivning och hjälp med insatser för att minska risken för upprepade angrepp. Länsstyrelsen har beredskap att vidta akuta åtgärder efter ett angrepp genom att låna ut material som syftar till att minska risken för ytterligare angrepp på samma gård. Det kan till exempel vara lapptyg,

elnät eller ljud- och ljusskrämmor.

6.4.2 Bidrag till skadeförebyggande åtgärder

Länsstyrelsen kan ge ekonomiskt bidrag till skadeförebyggande åtgärder som har dokumenterad skadeförebyggande effekt. I Södermanlands län har det framförallt handlat om att ge bidrag för uppsättning av rovdjursavvisande stängsel. Länsstyrelsen följer de rekommendationer som Viltskadecenter vid SLU tar fram. Bidrag betalas ut genom Landsbygdsprogrammet och genom viltskadeanslaget.

6.4.3 Sms-tjänst för rovdjursinformation

Länsstyrelsens SMS-tjänst Rovdjursalert används för att snabbt få ut information om aktuella rovdjursangrepp till tamdjursägare. SMS skickas till registrerade användare efter ett rovdjursangrepp har besiktigats.

Tjänsten, som är konstnadsfri, är till för djurägare och anmälan görs till länsstyrelsen.

6.4.4 Ersättning vid rovdjursangrepp

Djurägare som drabbats av rovdjursskador har efter att en besiktning genomförts möjlighet att söka ekonomisk kompensation via länsstyrelsen. Vilken typ av ersättning en sökande kan få regleras i Naturvårdsverkets föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador.

Ersättningens belopp utgår från de rekommendationer som Viltskadecenter tar fram.

Viltskadecenters rekommendationer hittas via länk i bilaga 2.

6.4.5 Hantering av rovdjur nära människor och bebyggelse

Viltskadecenter har utarbetat rekommendationer för hantering av situationer med vargar nära bostadshus eller människor. Länsstyrelsen ska arbeta utifrån dessa rekommendationer med dokumentation, information och eventuella åtgärder.

6.5 Information och kommunikation (delmål 3)

Förekomsten av rovdjur väcker ofta starka känslor och behovet av saklig information är stort. Länsstyrelsen ska vara en källa till aktuell och saklig information om rovdjur till tamdjursägare, jägare, skolor och övrig allmänhet. Informationen ska vara uppdaterad och lättillgänglig. Länsstyrelsens besiktningsmän och övrig fältpersonal är viktiga resurspersoner för insamling och spridning av information ute i länet i samband med sina besök hos djurägarna och i möten med markägare, djurhållare, jägare och allmänhet.

Viltförvaltningsdelegationens

ledamöter har ett ansvar att förmedla saklig information i sina roller som företrädare för näringar, politik och olika intressen. Det är därför viktigt att alla förvaltningsbeslut rörande rovdjur som fattas av länsstyrelsen och andra förvaltande myndigheter når delegationens medlemmar.

En uppdaterad plan för kommunikation kring rovdjur finns för det södra rovdjursförvaltningsområdet men behöver uppdateras.

6.6 Arbete mot illegal jakt (delmål 4)

Länsstyrelsen har ett ansvar att förebygga jaktbrott genom samverkan med Polis- och Åklagarmyndigheten, samt intresseorganisationer. Samarbetet behöver stärkas för att hitta vägar att förhindra eventuell illegal jakt i länet. Naturvårdsverket samordnar en nationell samverkansgrupp mot illegal jakt på stora rovdjur bestående av representanter för länsstyrelser, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Ett grundläggande sätt att motverka illegal jakt kan vara att rovdjursförvaltningen i sin helhet är förutsägbar, tydlig och adaptiv samt upplevs som legitim.

Bilaga 1: Lagar och regler i rovdjursförvaltningen

Förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och Naturvårdsverkets tillhörande föreskrifter (NFS 2010:1, till viss del ändrade NFS 2014:22)

Utgör ramverket för rovdjursförvaltningen och reglerar:

- uppdelning av landet i rovdjursförvaltningsområden
- att varje förvaltningsområde ska ha ett samverkansråd
- processen för att fastställa miniminivåer för de olika rovdjuren
- att länsstyrelsen ska skriva en rovdjursförvaltningsplan
- att länsstyrelsen ska inventera rovdjuren i länet varje år
- att Naturvårdsverket granskar och fastställer resultatet av inventeringen

→ [Förordningen Riksdagen 2009](#)

→ [Föreskrifterna Naturvårdsverket 2010](#)

Förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer

Reglerar viltförvaltningsdelegationens arbete och hur den ska vara sammansatt. Specifikt för rovdjursförvaltning står det också i förordningen att viltförvaltningsdelegationen ska

- besluta om övergripande riktlinjer för viltförvaltning, licensjakt och skyddsjakt i länet
- pröva för godkännande det förslag till miniminivåer för rovdjur som länsstyrelsen ska lämna till samverkansrådet
- pröva för godkännande den rovdjursförvaltningsplan som länsstyrelsen tar fram

→ [Förordningen viltförvaltningsdelegationer Riksdagen 2009](#)

Jaktförordningen (1987:905)

Reglerar licensjakt och skyddsjakt på rovdjur samt skyddsjakt på enskilda initiativ.

→ [Jaktförordningen Riksdagen 1987](#)

Viltskadeförordning (2001:724) och Naturvårdsverkets tillhörande föreskrifter om bidrag och ersättningar för viltskador (NFS 2018:5)

Reglerar ekonomisk ersättning till tamdjursägare för rovdjursskadade tamdjur och bidrag till skadeförebyggande åtgärder.

→ [Viltskadeförordningen 2001](#)

→ [Naturvårdsverkets föreskrifter 2018](#)

Rovdjurspropositionen (prop. 2012/13:191) "En hållbar rovdjurspolitik"

Beskriver inriktningen för den svenska rovdjurspolitiken.

→ [Propositionen 2013.](#)

EU:s naturvårdsdirektiv

Direktiven listar arter och naturtyper som anses skyddsvärda i ett europeiskt perspektiv och som ska bevaras långsiktigt. Art och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter).

→ [Art och habitatdirektivet.](#)

Fågeldirektivet (Europaparlamentet och rådets direktiv 09/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar)

→ [Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar](#)

Bilaga 2: Dokument och länkar

Beslut om miniminivåer

- [Miniminivåer för lägsta antalet för en rovdjursart på regional nivå.](#)

Nationella förvaltningsplaner

Nationell förvaltningsplan för lodjur – Förvaltningsperioden 2014–2019, Naturvårdsverket 2014. ISBN 978-91-620-8760-9

- [Nationell förvaltningsplan för lodjur – Förvaltningsperioden 2014–2019 – Justerad version januari 2016 ISBN 978-91-620-8760-9 \(naturvardsverket.se\)](#)

Nationell förvaltningsplan för varg – Förvaltningsperioden 2014-2019, Naturvårdsverket 2014. ISBN 978-91-620-8758-6

- [Nationell förvaltningsplan för varg – Förvaltningsperioden 2014–2019 – Justerad version januari 2016 ISBN 978-91-620-8758-6 \(naturvardsverket.se\)](#)

Nationell förvaltningsplan för kungsörn- Förvaltningsperioden 2013-2017, Naturvårdsverket 2013. ISBN 978-91-620-8649-7

- [Nationell förvaltningsplan för kungsörn - Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

Fastställda instruktioner för rovdjursinventering

- [Inventeringsmetodik för stora rovdjur – Naturvårdsverket.](#)

Naturvårdsverkets vägledning om översyn av miniminivåer för björn, varg, järv och lodjur

Beskriver ingående hur processen för översyn av miniminivåer går till.

- [Publikationen – Naturvårdsverket.](#)

Naturvårdsverkets riktlinjer om skydds jakt

- [Publikationen – Naturvårdsverket.](#)

Statistik över antal lantbruksdjur

Sidorna 82-88 i SCB, Jordbruksstatistisk sammanställning 2018 (finns endast i digital form.

- [Läs sammanställningen här.](#)

Viltskadecenters rekommendationer

Viltskadecenter vid SLU är rådgivare till både myndigheter, intresseorganisationer, enskilda lantbrukare och andra som berörs av rovdjur. De tar fram rekommendationer för förebyggande åtgärder, ersättningsnivåer, hantering av rovdjur nära människor och bebyggelse med mera.

→ [Läs mer viltskadecenters rekommendationer](#)

→ [Publikation SLU](#)

Bilaga 3. Övergripande riktlinjer för rovdjursförvaltning i södra rovdjursförvaltningsområdet

Bakgrund och syfte

Enligt förordning (SFS 2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn ska förvaltningen syfta till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Samverkansråden består av representanter (vanligen landshövding och handläggare) från alla länsstyrelser i respektive förvaltningsområde. Samverkansråden ska med beaktande av de regionala rovdjursförvaltningsplanerna och de fastställda miniminivåerna utforma långsiktiga övergripande riktlinjer för rovdjursförvaltningen i rovdjursförvaltningsområdet.

Rovdjurspolitikens inriktning är att rovdjuren ska ha gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv, men också

att koncentrationen av rovdjur ska minskas där den är som tätast samtidigt som de ska tillåtas att sprida sig i sitt naturliga utbredningsområde.

I områden med renskötsel, fäbodbruk, intensiv fårskötsel samt skärgårdar ska de begränsas till områden där de gör minst skada. De övergripande riktlinjerna ska därmed ligga i linje med denna målsättning.

Förvaltningen av stora rovdjur ska vara adaptiv och ekosystembaserad, vilket förutsätter att förvaltningsbeslut fattas med bästa tillgängliga kunskapsunderlag och följs upp för att hela tiden förbättra kunskapsunderlaget.

Syftet med de övergripande riktlinjerna är att tydliggöra på vilket sätt samverkan sker för att efterfölja lagstiftningen och uppnå rovdjurspolitikens mål inom ramen för det södra rovdjursförvaltningsområdet.

Länsstyrelserna i det södra rovdjursförvaltningsområdet har gemensamt och i samarbete med forskare från Viltskadecenter, SLU, tagit fram riktlinjerna. Dokumentet kan revideras vid behov. I det södra rovdjursförvaltningsområdet ingår Östergötlands,

Södermanlands, Kalmar, Jönköpings, Kronobergs, Blekinge, Skåne, Hallands och Gotlands län. Det finns stora skillnader mellan dessa län, men också viktiga likheter som skiljer det södra rovdjursförvaltningsområdet från det mellersta och norra förvaltningsområdena.

Biologiskt sett finns det bra förutsättningar för rovdjur inom det södra förvaltningsområdet, med god bytestillgång och lämpliga habitat. Det som påverkar förutsättningarna negativt, och därmed utgör viktiga faktorer att ta hänsyn till i rovdjursförvaltningen, är att förvaltningsområdet generellt karaktäriseras av fler fårbesättningar på mindre yta. Det är också högre befolknings- och vägnätstäthet och mindre fastigheter jämfört med de två andra rovdjursförvaltningsområdena. En annan viktig skiljelinje mellan de tre rovdjursförvaltningsområdena är att det södra har en kortare

historik med rovdjursförekomst och skadeförebyggande arbete (främst rovdjursavvisande stängsel) än framförallt det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Samverkansrådets roll

Enligt propositionen En hållbar rovdjurspolitik (Prop. 2012/13:191) är samverkansrådets huvudsakliga roll att skapa samverkan mellan länen inom ett förvaltningsområde.

Samverkansrådet har enligt propositionen ingen

beslutsfattande roll. Det är ett forum för samarbete och diskussion mellan länsstyrelserna inom förvaltningsområdet. Beslut inom den regionala rovdjursförvaltningen fattas av respektive länsstyrelse.

Överenskommelser i samverkansrådet om hur en fråga bör hanteras, borgar för att de beslut som respektive länsstyrelse fattar ligger i linje med förvaltningsområdets gemensamma mål för rovdjursförvaltningen.

Enligt förordning SFS:2009:1263 ska samverkansråden med beaktande av länens rovdjursförvaltningsplaner och de fastställda miniminivåerna utforma långsiktiga övergripande riktlinjer för rovdjursförvaltningen i rovdjursförvaltningsområdet. De övergripande riktlinjerna ska ta utgångspunkt i de regionala förvaltningsplanerna och bör därför inte stå i strid med dessa eller de övergripande riktlinjer som länens viltförvaltningsdelegationer har beslutat. Samverkansrådet kan dock samordna arbetet med dessa riktlinjer inom förvaltningsområdet så långt det är möjligt.

Det bör även vara möjligt för samverkansrådet att föreslå lösningar på uppkomna problem eller behov som identifierats.

Ordförandeskap och mötesplan

Samverkansrådet ska sammanträda vid minst två tillfällen per år. Varje

länsstyrelse svarar under två års tid för ordförandeskapet i samverkansrådet.

Ordförandeskapet alternerar i den ordning som samverkansrådet beslutar.

Samverkansrådets beslut ska tas i samförstånd.

Samverkansrådets möten samordnas i tid med landshövdingemöten, och bokas för ett år i taget. En mötesplan för varje år ska presenteras (framtagen av rovdjurshandläggarna i södra rovdjursförvaltningsområdet) där samverkansrådets, och så långt det är möjligt även viltförvaltningsdelegationernas mötesdatum samordnas.

Viltförvaltningsdelegationernas roll

Enligt förordning (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer, är en viltförvaltningsdelegation ett organ inom länsstyrelsen för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen inom länet. Propositionen anger att viltförvaltningsdelegationens roll ytterligare bör stärkas inom viltförvaltningen.

Viltförvaltningsdelegationerna ska bland annat besluta om länets övergripande riktlinjer för bland annat skydds- och licensjakt och för bidrag och ersättningar enligt viltskadeförordningen (2001:724).

Viltförvaltningsdelegationerna ska pröva frågor om godkännande av förslag till miniminivåer för rovdjuren i länet. Förslagen ska sedan överlämnas till samverkansrådet. Förslag till

regionala förvaltningsplaner prövas också av viltförvaltningsdelegationen.

Beslut om tilldelning (antal djur som får fällas) vid licensjakt är ett enskilt ärende och inte något som är övergripande riktlinjer där viltförvaltningsdelegationen ska fatta beslut. Däremot bör viltförvaltningsdelegationen besluta vilken utveckling man vill att rovdjursstammarna ska ha. Inom ramen för den regionala förvaltningsplanen ska viltförvaltningsdelegationen också pröva frågan om godkännande av förvaltningsmål som överensstämmer med de övergripande riktlinjerna.

Varje länsstyrelse ansvarar för att tydliggöra för sin viltförvaltningsdelegation inom vilka ramar de kan föreslå regionala anpassningar.

Samordning av de regionala förvaltningsplanerna

Varje länsstyrelse bär ett ansvar för den nationella rovdjurspolitiken och för att de regionala förvaltningsplanerna ligger i linje med den nationella förvaltningen. Detta utgör grunden för att förvaltningen ska kunna genomföras på ett rättssäkert och långsiktigt sätt.

Förvaltningsplaner bör vara de centrala och regionala verktygen för den praktiska förvaltningen av rovdjuren. Därmed också de adaptiva verktygen för att nå det övergripande och långsiktiga målet att rovdjuren i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Samtidigt ska

tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas.

Förvaltningsplaner bör stödja sig på bästa tillgängliga kunskap i form av vetenskapliga fakta och beräkningar i första hand, och välgrundade bedömningar i andra hand. I enlighet med principerna för adaptiv förvaltning bör kunskapsunderlaget uppdateras löpande.

Regionala förvaltningsplaner bör enligt rovdjurspropositionen inkludera bedömningar av om det finns områden inom länet som är särskilt sårbara för förekomst av rovdjur.

De regionala förvaltningsplanerna bör så långt det är möjligt ha en gemensam struktur, så att de blir jämförbara mellan olika län. Detta underlättar samverkansrådets arbete med att synkronisera förvaltningen och tydliggöra på vilket sätt man avser att uppnå rovdjurspolitikens målsättningar och upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

En sammanställning av de regionala förvaltningsplanerna bör göras för att skapa överblick över förvaltningen inom förvaltningsområdet.

Förslag till miniminivåer

Enligt SFS 2009:1263 ska länsstyrelsen till samverkansrådet lämna förslag till det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla (miniminivå) för förekomsten

av björn, varg, järv och lo i länet.

Samverkansrådet ska med utgångspunkt i länsstyrelsernas förslag enligt första stycket till Naturvårdsverket lämna förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i rovdjursförvaltningsområdet och i vart och ett av de län som ingår i området, enligt förordning (2013:1096). Samverkansrådets arbete innebär i första hand att samordna ett gemensamt förslag till Naturvårdsverket på nivåer och inriktning för förekomst av stora rovdjur i förvaltningsområdet och de ingående länen var för sig. Därefter beslutar Naturvårdsverket om nivåer och inriktning. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de

nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden. Naturvårdsverket fastställer riktlinjer och tidsplan för revidering av miniminivåerna efter samråd med samverkansråden.

Gemensamma principer för utformning av förvaltningsmål

Förvaltningsmål anger det antal föryngringar eller familjegrupper som förvaltningen på länsnivå har som ambition att sträva mot.

Förvaltningsmål bör utformas så att de tar hänsyn till

populationsdynamik och interaktionen mellan rovdjuren och bytesdjur, förväntad tillväxt, risk för viltskador på tamdjur, samt hur stort utrymme för licensjakt som önskas på den aktuella arten inom länet. Förvaltningsmålen bör vara en del av en förvaltningsplan som tar sin utgångspunkt i ekosystemansatsen och har ett lärande och adaptivt förhållningssätt. En rimlig marginal mot miniminivåerna bör vara att varje län sakligt kan argumentera för att deras miniminivå inte riskerar att underskridas med rådande förvaltning.

Förvaltningsmål bör kopplas till en tidsplan under vilken målet ska uppnås, t. ex. innevarande planperiod.

Regionala förvaltningsmål som riskerar att påverka den aktuella artens populationsutveckling i hela förvaltningsområdet bör tas upp till diskussion i samverkansrådet.

Samordning av licensjakt

Enligt § 24 a jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna rätten till länsstyrelserna inom ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt för björn, varg, järv och lo, under förutsättning att antalet föryngringar för arten inom hela rovdjursförvaltningsområdet överstiger den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån.

Naturvårdsverket kan återta den delegerade beslutsrätten om

länsstyrelserna i förvaltningsområdet inte följer villkoren i delegeringsbeslutet.

Riksdagen beslutade den 10 december 2013 om En hållbar rovdjurspolitik (prop.2012/13:191). Där uttalas bland annat följande: *Om miniminivåerna uppnås för rovdjursförvaltningsområdet som helhet, men inte för vissa län inom området, är förhållandet oundvikligen sådant att miniminivåerna i minst ett annat län kommer att överskridas.* I de län, där fastställda miniminivåer och förvaltningsmål överskrids, är det särskilt viktigt att ge utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning där hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Det är viktigt att det regionala ansvaret för förvaltningen av stora rovdjur samordnas på en högre nivå än länsnivå. Bland annat eftersom rovdjurens hemområden och revir inte sällan är länsöverskridande och för att en sådan förvaltning ger en bättre helhetssyn.

Ett enskilt läns beslut om tilldelning till licensjakt kan påverka populationsutvecklingen för arten även utanför länets gränser.

Förslag till tilldelning per län bör tas fram i en gemensam beredningsgrupp inom förvaltningsområdet. Förslaget ska presenteras för samverkansrådet i god tid före beslut.

Samverkansrådets roll vid licensjakt bör därför vara att samordna och stämma av

tilldelningen i respektive län, så att inte den totala tilldelningen riskerar att leda till att miniminivån för hela förvaltningsområdet underskrids.

Varje länsstyrelse ansvarar därmed för att i sitt enskilda län ta ansvar för den nationella populationen och att Sverige upprätthåller gynnsam bevarandestatus för den aktuella arten.

Licensjakt är inte aktuellt om den aktuella arten skulle understiga länets miniminivå. Licensjakt bör vanligtvis tidigast medges då antalet föryrgringar överstiger länets förvaltningsmål. Det kan finnas anledning att beakta hemområden och revir som angränsar till annat län om detta län inte uppnått sin förvaltningsnivå. I de fall angränsande län inte uppnått miniminivån bör dessa hemområden eller revir undantas från jakt.

Tilldelningen vid beslut om licensjakt i respektive län bör ge utrymme för spridning utanför länet i enlighet med rovdjurspolitikens intentioner om spridning av rovdjursstammarna.

Vid eventuella intressemotsättningar mellan län ska samverkansrådets roll vara att samordna och om möjligt hitta en lösning.

Beslut om antalet tilldelade djur vid licensjakt bör alltid grunda sig på fastställda inventeringsresultat. En modellerad populationsuppskattning ska vara möjlig att använda som underlag om det något år saknas tillförlitligt inventeringsresultat.

Länen inom förvaltningsområdet bör gemensamt beräkna möjligt jaktuttag genom att använda beskattningsmodeller. Inför beslut om licensjakt i förvaltningsområdet bör en gemensam kommunikationsplanering eftersträvas.

Jakten inom ett län syftar till att uppnå regionala förvaltningsmål och bör följa den regionala förvaltningsplanen. För att öka möjligheterna att uppnå förvaltningens målsättningar, samt att minska risken att fler djur blir fällda mot vad beslutet medger, bör länet indelas i zoner eller delområden med en särskild tilldelning.

Jakten regleras av beslutad jakttid men ska omedelbart avlysas då antalet tilldelade djur har fällts. Länsstyrelserna ska därför enskilt eller i samverkan kontinuerligt lämna nödvändig information angående tilldelning och fällda djur.

Länsstyrelsen ansvarar för att besiktning av fällda rovdjur utförs.

Uppföljning av mål

Uppföljning och erfarenhetsutbyte är en mycket viktig del i den adaptiva förvaltningen.

Samverkansrådet har ansvar för att hålla sig informerade om spridningen av rovdjuren inom förvaltningsområdet samt uppföljning av jaktresultat och påverkan på populationerna inom förvaltningsområdet.

Varje länsstyrelse har ansvar för

uppföljning av mål i sin regionala förvaltningsplan. Länsstyrelserna sammanställer och levererar resultat till samverkansrådet efter genomförd licensjakt och inventering.

Skyddsjakt

Rutiner för länsstyrelsens beslut gällande ansökan om skyddsjakt efter skadegörande rovdjur

Bestämmelserna i 28 § jaktförordningen (1987:905) som reglerar enskilds möjlighet att skydda sina tamdjur vid pågående rovdjursangrepp samt polismyndighets möjlighet att enligt § 9 jaktlagen (1987:259) avliva djur tas inte upp i detta dokument.

Under förutsättning att Naturvårdsverket har delegerat rätten att besluta om skyddsjakt till ett enskilt län enligt § 24 jaktförordningen (1987:905) kan länsstyrelsen fatta beslut om skyddsjakt i enlighet med förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen.

23 a § jaktförordningen (1987:905)

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande

allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,

2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter

Skyddsjakt kan beviljas efter flera angrepp på tamdjur från samma rovdjursindivid. I varje enskilt beslut om skyddsjakt ska villkoren utformas så att jakten riktas mot den skadegörande individen.

En drabbad djurägare som vill söka skyddsjakt bör göra det skyndsamt efter att en besiktning konstaterat rovdjursangrepp.

Myndigheten bör besluta ärendet inom ca en vecka efter inkommen ansökan. Detta för att möjliggöra en effektiv jakt på den skadegörande rovdjursindivid.

För att en skyddsjaktsansökan ska kunna beviljas ska stängsel som helt eller delvis inhägnar tamdjur (delvis gäller då stängsel ersätts med vatten, klippbranter, våtmarker) vara utformade enligt 1 kap. 32 § i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2010:15).

Utdrag ur 1 kap. 32 § SJVFS 2010:15

Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att djur som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas. Stängseltrådar och stängselnät ska vara väl sträckta.

Jaktledare utses i samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen kan i mån av resurser erbjuda särskilt tränade hundekipage för spårning av rovdjur, om det är praktiskt användbart vid skydds jaktens genomförande.

Huvudregeln i rovdjurspropositionen är att skydds jakt ska bekostas av den sökande, inte av länsstyrelsen. Det framgår dock av rovdjurspropositionen att länsstyrelsen kan göra undantag från huvudregeln när det gäller skydds jakt efter varg. Södra rovdjursförvaltningsområdet anser att det finns flera skäl att ersätta jaktledaren vid skydds jakt efter just varg. En av dessa skäl är relaterade till södra rovdjursförvaltningsområdets särart som beskrivits tidigare, andra till hur länsstyrelsen ser på jaktledarens uppdrag och ansvar vid skydds jakt på varg.

Skydds jakt efter lodjur som angripit tamdjur

En sammantagen bedömning görs i varje enskilt fall. Skydds jakten syftar till att ta bort problemindivider oavsett antal inträffade angrepp. Om det råder osäkerhet om det är en problemindivid gäller följande vägledning:

- Skydds jakt ska övervägas tidigast efter tre angrepp inom en radie av 11 km¹

och inom en 12-månadersperiod, på besättningar där förebyggande åtgärder² inte har vidtagits.

- Skydds jakt ska övervägas tidigast efter två angrepp inom en radie av 11 km¹ och inom en 12-månadersperiod, på besättningar där permanenta förebyggande åtgärder² vidtagits.

Efter ett första angrepp i en besättning ska djurägaren vidta akutåtgärder för att ett ytterligare angrepp på samma besättning ska vara skydds jaktgrundande. Länsstyrelsen och Viltskadecenter bistår med rådgivning.

Skydds jakt efter lodjur som angripit hägnat vilt

Enligt gällande författning (§ 9 NFS 2002:20) ska vilthägn vara konstruerade så att de hindrar de djur som hålls i hägnet samt hundar att ta sig in eller ut.

Enligt allmänna råd i NFS 2008:16 är vissa verksamheter, däribland vilthägn, betydligt mer skadeutsatta än andra. En grundförutsättning för att bedriva en verksamhet av sådant slag är därför att anläggningen redan från början är byggd för att viltskador inte kan uppkomma. Vägledning bör vara:

- I det fall angrepp av lodjur dokumenteras i ett hjorthägn utan rovdjursavvisande stängsel ska skydds jakt övervägas efter tre dokumenterade angrepp inom en 12 månaders

period.¹

- I det fall angrepp av lodjur dokumenteras i ett hjorthägn med rovdjursavvisande stängsel² ska skyddsjakt övervägas efter det första angreppet.

Innan skyddsjakt kan medges ska andra rimliga förebyggande åtgärder prövats och misslyckats.

Skyddsjakt efter varg som angripit tamdjur

Den geografiska enhet som normalt anges för antal angrepp är län. Utöver antal angrepp bör hänsyn tas till om individen är genetiskt betydelsefull för den svenska vargstammens bevarandestatus, om den ingår i ett revirmarkerande par samt hur tätt angreppen inträffar och hur många tamdjur som skadas/dödas. Hänsyn bör också tas till om angreppen skett i ett särskilt sårbart område såsom skärgårdsmiljö eller område med intensiv fårskötsel (tamdjurstätt).

Oavsett antal inträffade angrepp syftar skyddsjakten till att ta bort problemindivider. Om det råder osäkerhet om det är en problemindivid gäller följande vägledning:

- Skyddsjakt ska övervägas tidigast efter tre angrepp som bedöms vara utförda av samma individ under en 6-månadersperiod, på besättningar där rimliga

förebyggande åtgärder inte har vidtagits.

- Skyddsjakt ska övervägas tidigast efter två angrepp som bedöms vara utförda av samma individ inom en 6-månadersperiod, på besättningar där permanenta förebyggande åtgärder³ vidtagits.

Efter ett första angrepp i en besättning ska djurägaren vidta akutåtgärder för att ett ytterligare angrepp på samma besättning ska vara skyddsjaktgrundande. Länsstyrelsen och Viltskadecenter bistår med rådgivning.

Beslut om skyddsjakt på myndighetens initiativ

Länsstyrelsen initierar i normalfallet inte en skyddsjakt innan en skyddsjaktsansökan har kommit in till länsstyrelsen och prövats. Detta motiveras med att skyddsjakt ska sökas av den som är skadedrabbad eller av ombud för den skadedrabbade.

Det är dock inte säkert att de som drabbats av en skada önskar skyddsjakt på den skadegörande individen. Länsstyrelsen kan då besluta om skyddsjakt på myndighetens initiativ. Sådana beslut bör fattas restriktivt.

¹ Inom inventeringsarbetet används avståndskriteriet 22 km för att särskilja lodjursföryngringar (Naturvårdsverkets inventeringsinstruktioner). Angrepp inom 11 km och inom en 12-månadersperiod bedöms vara gjorda av samma individ om inga andra uppgifter tyder på motsatsen.

² Enligt viltskadecenters rekommendationer för permanenta åtgärder. För att klassas som en permanent åtgärd ska det vid skadetillfället inte uppvisa några brister.

Rutiner och ersättningsnivåer för ersättningar efter rovdjursangrepp

Länsstyrelsen ansvarar för att anmälda rovdjursangrepp besiktigas av en förordnad besiktningsman inom 24 timmar efter anmälan. Då ett rovdjursangrepp bekräftats av besiktningsman betalar länsstyrelsen ut ersättning i enlighet med viltskadeförordningen (2001:724) och de rekommendationer som Viltskadecenter upprättar och uppdaterar. I enlighet med 19 § i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2008:16) betalas ingen ersättning för rovdjursangrepp på hägnat vilt.³

Bidrag till skadeförebyggande åtgärder

Länsstyrelsen kan i mån av medel ge bidrag till skadeförebyggande åtgärder. Dels genom bidrag till rovdjursavvisande stängsel på blocklagd mark genom Landsbygdsprogrammets miljöinvesteringar, dels genom bidrag till andra förebyggande åtgärder eller stängsling på icke blocklagd mark genom viltskadeanslaget. Medlen ska användas så att de i så hög grad som möjligt bidrar till att minska rovdjurangreppen på tamdjur och utbetalas enligt de prioriteringar som är beslutade inom respektive län Landsbygdsprogram.

Prioriteringarna grundar sig på

ett antal erfarenheter från rovdjursförvaltning och forskning.

- Bland de stängslade tamdjuren är får och getter de som i särklass högst omfattning angrips av rovdjur.
- Bland rovdjursarterna är risken för angrepp klart större i områden med fast förekomst av varg än i områden med andra rovdjursarter.
- I södra Sverige bedöms förutsättningarna för vargetableringar vara mer gynnsamma i områden med lägre täthet av fårbesättningar, därför förväntas bidrag till skadeförebyggande åtgärder i sådana områden ge bättre verkningsgrad per ytenhet.
- Efter ett första vargangrepp är risken för ytterligare angrepp i samma besättning hög om inte effektiva akutåtgärder vidtas.
- Bidrag till skadeförebyggande åtgärder ska endast lämnas till sådana åtgärder som av länsstyrelsen och Viltskadecenter bedöms vara effektiva i det enskilda fallet.
- Rovdjursavvisande stängsel har låg effekt mot lodjur.

Bidrag som betalas via viltskadeanslaget ska följa samma prioritering och i övrigt de bestämmelser som reglerar användningen av

³Enligt Viltskadecenters rekommendationer för permanenta åtgärder. För att klassas som en permanent åtgärd ska det vid skadetillfället inte uppvisa några brister.

viltskadeanslaget.

Åtgärden ska följa de villkor som följer av det beslutade bidraget. Djurägare som har fått bidrag till permanent rovdjursstängsel förbinder sig att underhålla detta i 5 år från

det att stängslet är uppsatt och godkänt av länsstyrelsen. Bidrag som lämnats från viltskadeanslaget för förebyggande åtgärder ska följa länets genomförandestrategi för landsbygdsprogrammet.

Bilaga 4. Förslag till kommunikationspolicy för rovdjursfrågor i Södra rovdjursförvaltningsområdet 2014 – 2017

Uppdrag och syfte

Rovdjursfrågan engagerar och berör många. Mot bakgrund av detta blir länsstyrelsens roll som myndighet central med den information vi delger, de former vi använder i vår kommunikation samt de uttalanden vi gör i rovdjursfrågor. Detta ställer krav på en professionell och genomtänkt hantering, där kommunikationsplanen utgör en viktig pusselbit.

Syftet med denna kommunikationspolicy är att:

- klargöra länsstyrelsens ansvar för information och kommunikation i rovdjursfrågor
- identifiera målgrupper
- kartlägga de viktigaste kommunikativa kanaler
- fastställa arbetssätt vid rovdjursangrepp

Kommunikationsstrategi

Länsstyrelsens kommunikation kring rovdjur speglas av saklighet, öppenhet, aktualitet, tillgänglighet och dialog. All vår information är faktabaserad.

Länsstyrelsen är en naturlig källa till information och kunskap om de stora rovdjuren. Länsstyrelsen ska kunna föra dialog om

nuvarande och framtida förutsättningar för rovdjursstammen i länet samt kunna svara på frågor om skyldigheter och rättigheter i samband med att rovdjur etablerar sig i länet. Vår kommunikation sker genom såväl personliga möten som genom webb, sociala medier och press.

Budskap

Rovdjuren är en del av den svenska faunan. Målet är att ha livskraftiga rovdjursstammar, men samtidigt minimera de problem som rovdjuren kan förorsaka. Länsstyrelsens uppgift är att ansvara för förvaltningen av de stora rovdjuren i länet. Vårt agerande följer den av regering och

riksdag beslutade propositionen 2008/09:210, ”En ny rovdjursförvaltning” samt övriga lagar och förordningar som reglerar rovdjursfrågan.

”En ny rovdjursförvaltning” fastslår ett större regionalt och

lokalt inflytande. Det innebär att länsstyrelserna har fått ett utvidgat ansvar för förvaltningen av rovdjuren genom Naturvårdsverkets möjlighet att delegera beslutsfattande om licensjakt och skyddsjakt efter björn,

varg, järv och lodjur.

Länsstyrelserna ansvarar sedan tidigare också för rovdjursinventeringarna och utför besiktningar inför beslut om eventuell ersättning vid skada.

Kommunikationsmål

Länsstyrelsens målsättning är att hålla samtliga målgrupper informerade samtidigt. I vårt kommunikativa arbete ingår även att möta berörda målgrupper för att lyssna och föra samtal när behov uppstår och möjlighet finns. Syftet är att undvika ryktesspridning och onödig oro. Dock prioriteras de målgrupper som bedöms vara direkt berörda.

Målet är att samtliga län inom det södra förvaltningsområdet i grunden ska ha samma kommunikationsstrategi och ska samordna större aktiviteter. Aktiviteter kopplade till strategin kan dock se olika ut från län till län beroende på lokala förutsättningar.

Målgrupper

Djurägare

Djurägare behöver information om förebyggande åtgärder, och hur de kan skydda sig mot rovdjursangrepp. De behöver känna till vilken roll och vilket ansvar länsstyrelsen har när det gäller rovdjursfrågan. Vidare

behöver djurägare kunskap om rovdjurssituationen i länet och de behöver snabb information om rovdjurssituationen förändras.

Kommunikationsmål

- Djurägare ska veta vilken hjälp och stöd de kan få av länsstyrelsen och hur de kan få den hjälpen.

Effektmål

- Tydlig, relevant och aktuell information bidrar till ett ökat förtroende för länsstyrelsen.
- Djurägare upplever att länsstyrelsen är proaktiv och agerar snabbt i krissituationer.

Media

Media är vår viktigaste målgrupp och kanal. De fungerar som en spridare av vårt budskap samtidigt som de ställer mycket höga krav på vår information. Här gäller det också att mycket noga tänka igenom det man vill ha sagt! Minsta felcitat kan leda till missförstånd och en onödig arbetsbelastning för rovdjurshandläggaren.

Kommunikationsmål

- Media ska känna ett sådant förtroende för vår information att de i första hand vänder sig till länsstyrelsen. Media ska fungera som en förlängd arm när vi behöver nå ut med rovdjursinformation.

Effektmål

- Tydlig, relevant och aktuell information

bidrar till ett ökat
förtroende för
länsstyrelsen.

- Media vänder sig alltid till länsstyrelsen för faktakontroll innan en nyhet publiceras.

Jägare

För jägare innebär förekomsten av rovdjur att det kan påverka vilttillgången samt en skaderisk för jakthundar. Jägarna behöver därför få kunskap om rovdjurssituationen i länet och de behöver vara uppdaterade angående förändringar som kan påverka dem. Länsstyrelsen och

jägarorganisationernas samarbete är viktigt vid inventeringar.

Kommunikationsmål

- Ska leda till en bra dialog där jägarna också fungerar som budbärare.

Effektmål

- Jägarna ska känna förtroende för Länsstyrelsens information.

Polisen

Då allmänheten ofta vänder sig till polisen vid rovdjursobservationer är det viktigt att de vet vad som händer, vad som gäller och hur de ska agera.

Kommunikationsmål

- Ska leda till ett bra samarbete

Effektmål

- En minskad arbetsbelastning för både

polisen och länsstyrelsen

Allmänhet i område med rovdjursförekomst

De som är bosatta vid eller i närheten av en rovdjursetablering är viktiga att nå med information men de är ej prioriterade. Då detta är en stor grupp nås den främst via media, detta för att underlätta i framtida kommunikationsarbete.

Kommunikationsmål

- Tydlig, relevant och aktuell information ska finnas lättillgänglig för målgruppen.

Effektmål

- Tydlig information bidrar till att kunskapen om de stora rovdjuren ökar.
- Allmänheten har förtroende för att länsstyrelsen är neutrala i rovdjursfrågan.

Kanaler

Länsstyrelsens egna kanaler

Webben, (vid mer övergripande och tidsberoende information), e-post (listor), sms, länsstyrelsens personal, besiktningsmän, viltförvaltningsdelegationen, länsstyrelsens nyhetsbrev – (vid mer övergripande och tidsberoende information), möten och pressmeddelanden.

Externa kanaler – kanaler som länsstyrelsen inte äger

Media – press- och etermedia. Vid kontakt med media är det viktigt att det finns tillgång till frågor och svar som sakkunnig

handläggare i samverkan med kommunikationsenheten bistår med så att den som uttalar sig externt har tillgång till tydlig, aktuell och relevant information.

Råd vid olika kommunikationssituationer

- Att ge specifika råd vid händelser är svårt då varje händelse är unik och har olika förutsättningar.
- Normalläge – det vill säga inga specifika händelser uppstår som kräver särskilda kommunikationsinsatser. Länsstyrelsens primära informationskanal är webbplatsen. Informationen på webbplatsen hålls kontinuerligt uppdaterad. Ansvarig för information och uppdatering är länsstyrelsens rovdjursansvarig i samverkan med kommunikationsenheten.
- Akutläge – specifika händelser har uppstått som kräver extraordinära kommunikationsinsatser. Webbplatsen och media är våra viktigaste kanaler. Vid efterfrågan och behov, ska länsstyrelsen närvara vid externa möten och/eller kalla till egna möten. Tänk på att alltid förbereda mötet noga och håll dig till huvudbudskap och underbudskap. Håll alltid webbplats och media uppdaterad. Försök skaffa en kontaktperson på respektive mediaområde. Men tänk igenom vilken som är länsstyrelsens roll (huvudbudskap- underbudskap) och håll dig till det.

Tänk på att alltid kontakt följande:

Kvalitetssäkrare (prio 1)

Kommunikationschef samt den pressansvariga (prio 2)

Landshövding och Länsråd (prio 3)

Avdelningschef (prio 3)